

ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 «
Negyed évre 2 «

Pénzküldemények:
a «Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövet-
kezet» címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos
lapkiadó:

Podhradszky Emil.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak
helye 20 fil. Ajánlközásoknál, eladás vételnél
minden szó után előre bekiildendő 4 fil.
Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mér-
sékelt díjak egyezség szerint

XII. évfolyam.

Szászsebes, 1908. augusztus 20.

34. szám.

RÉGIPÉNZEK aranyból és ezüstből jó árban megvétetnek.
Schmideg Alfréd, Budapest, I., Maros-utca 7.

Eddig 25 arany,
ezüstérem és disz-
oklevéllel kitüntette.

FARAGÓ BÉLA

Eddig 25 arany,
ezüstérem és disz-
oklevéllel kitüntette.

csász. és kir. udvari szállító.

Magyar magpergető gyára. Erdészeti magnagykereskedés.
Erdei csemetekertek. Diszfenyőkertészet Fajburgonya termelés.

ZALA-EGERSZEGEN.

Ajánl legjobb minőségű tű és lomblevelű famagvakat, szlavon tölgymakkot gyümölcs- és
fűmagvakat, összes erdősítéshez szükséges tölgy, luczfenyő és minden egyéb lomb- és
tűlevelű facsemetét.

Élősövénynek Ákác, Gleditschia Maclura Aurentiaca, a mely áthatlan sövényeket képez.

☛ Gyümölcsvadonczok, Gyümölcsfák, Rózsák. ☛

☛ 100-féle legujabb és bőtermésű FAJBURGONYAT, ☛
továbbá vadetetésre és gazdasági célra igen alkalmas csicsókát

Legmagasabb árban vásárol fenyőtobozakat tölgymakkot és lombfa magvakat!

☛ Mintázott ajánlatokat kér. ☛

Részletes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Egyenruhákat,
Egyenruházati cikkeket,
Polgári ruhákat,
Fehérneműt.

Fegyvereket és töltényeket

A legjutányosabb árak mellett legjobb
minőségben készít

BLUM SÁNDOR

udvari szállítója Ő Felsége a perzsa császárnak, I. Péter szerb királynak és Wladimirovics orosz császári nagyhercegnek.

Budapesten

Váci utca 15.

Erdőtiszteknek nemkülönben erdőaltiszteknek előnyös
részletfizetési kedvezmények.

Nagyobb megrendelés esetén kívánatra mértékek
felvétele végett a cég egy szabása saját költségén
bárhova elküldi.

Arjegyzéket és mintákat ingyen küldök.

Vidéki megrendelésekre kiváló gond lesz fordítva.
Legkisebb megrendelést is szívesen eszközölök. Meg
nem felelő árú a cég költségén visszaküldhető.

Élő vad!

Élő foglyokat, fácánokat, nyulakat, őzeket,
szarvasokat, vad házinyulakat, uhukat, minden
másfajta állatokat magas áron vásárol

O. Frank Utódai Kreuzig és Högl

állatkiviteli és nagykereskedési háza, Wien
(Bécs) V-2. Einsiedlergasse 13. Telephon 598.
Szállít minden nem élő vadakat és más élő
állatokat első rendű minőségben.

A nyulak tömeges befogásához saját hálóit,
foglyok és fácánok szállításához saját ketre-
ceit bérmentve küldi és adja rendelkezésre.

Képes vételi árjegyzék ingyen
és bérmentve. o o o

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítványi
1847.

Brauswetter János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műórás, feltalálója
a remontoir ingaóráknak stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöztetnek.

Előnyös vadértékesítés

Szarvas, däm-vad, vadsertés őz, nyul,
fogoly és egyéb lött vad értékesítését
minden mennyiségben elvállalom a
legmagasabb árak mellett.

Azonnali készpénz elszámolás!

Ajánlatokkal kér:

Fodor Károly,

bizományos

BUDAPEST, (központi vásároknak)

Előfizetési árak:
 Egész évre 8 kor.
 Fél évre 4 «
 Negyed évre 2 «

Pénzküldemények:
 a «Szászsebesi ipar- és gazdasági hitelszövet-
 kez» címére Szászsebesen küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő és tulajdonos
 lapkiadó:

Podhradszky Emil.

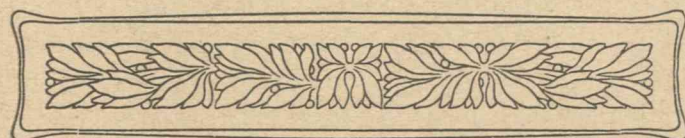
Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak
 helye 20 fil. Ajánlköázásoknál, eladás vételnél
 minden szó után előre beküldendő 4 fil.
 Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mér-
 sékelt díjak egyezség szerint

XII. évfolyam.

Szászsebes, 1908. augusztus 20.

34. szám.

Magántanulók képesítése.

(Folytatás és vége.)

A különbség a szakiskolában és a magán-
 uton való kiképzésnél anyagi tekintetben feltűnően
 különböző. Mig ugyanis a szakiskolai növendék-
 nek még abban az esetben is, ha állami költségen
 van felvéve, a két tanulmányi év tetemes költség-
 gébe kerül; mert hiszen ha egyebet sem, de a
 magával viendő ruháneműek, a felvételre irányuló
 folyamodvány és annak szinte megszámlálhatlan
 mellékletei, valamint az utazások költségeit saját,
 illetve a szülői, vagy más hozzátartozói zsebéből
 kell fedeznie, addig a magánuton készülő szol-
 gálatot keres, mely díjazással jár s így amellet,
 hogy a szükséges tapasztalatokat még talán jobban
 mint a szakiskolában, megszerzi, egyuttal meg-
 keresi élelmezését és a ruhára valót is.

Eddig még egy nagy előnye volt a magán-
 uton való készülődésnek, nevezetesen az, hogy az
 ilyenek az erdőőri szakvizsgán aránylag sokkal
 könnyebben csusztak át, mint a szakiskolások,
 mert az utóbbiaktól a vizsgálóbizottságok rende-
 sen több tudást kívántak, támaszkodva arra, hogy
 hiszen szakiskolát végeztek és így méltán többet
 lehet tőlük megkövetelni, aminek természetes
 következménye az volt, hogy az ilyeneknek foga-
 sabb kérdéseket adtak fel, gyakran olyanokat is,

amelyekre bizony a magánuton készülteknek vajmi
 csekély része tudott volna megfelelni.

Ilyen eseteknél önkénytelenül is homloktérbe
 lép az a kérdés, hogy vajjon az ilyen nehezebb
 kérdések megoldására multhatatlanul van-e szükség
 az erdészeti altisztí pályán, vagy nem, mert ha
 igen, akkor bizony feltétlenül meg kellene kívánni
 azt, hogy azokat a magánuton készülőket is képesek
 legyenek megoldani, ha pedig nincs rájuk szükség,
 akkor tudásukat a szakiskolásoktól is fölösleges
 megkivánni.

Az ilyen kétféle vizsgarendszer mellett olyan
 furcsa dolog is történt, hogy némely magánuton
 készülőnek az elméleti, de jórésben a gyakorlati
 készülődésében végzett szakiskolás volt az oktatója
 és vezetője s midőn egyszerre mentek vizsgázni,
 a magántanuló jó eredménnyel, mig az oktatója
 csak kielégítőre tette le a vizsgát, holott ha
 mindkettőnek ugyanazon kérdésekre kellett volna
 válaszolnia, a magántanuló minden valószínűség
 szerint elbukott volna.

A kétféle képzettségre való tekintettel min-
 denesetre választékoló rostát kellene alkalmazni,
 amelyeknek egyik oldalán azok kerülnének ki,
 akik nemcsak őrzési, hanem műszaki segédszol-
 gálatra is alkalmasak, mig a másik oldalán azok,
 akik csak az őrzésnél válhatnak be s fontosabb
 szolgálatokra nem alkalmazhatók.

Nem lehet azonban elvitatni azt az igazságot
 sem, hogy vannak nekünk kitűnő olyan erdészeti
 altisztjeink is, akik tudásukat nem a szakiskolában,
 hanem magánuton szerezték s akik nemcsak hogy

mindenben kiállják a versenyt a szakiskolát végzettekkel, hanem azokat még sok tekintetben s különösen a gyakorlati tapasztalatok terén fölül is mulják. Ilyenekkel egyes nagyobb magánuradalmaknál találkozhatunk, hol az erdőőri pályára ugyszólván születik a fiu s az állás apáról fiura száll. Az ilyen fiu már zsenge gyermekkorában is hű kísérője a tapasztalatokban és az élet tudásában gazdag atyjának s a fogékony gyermeklélekbe mintegy bevésődnek, belegyökereznek a szükséges tudnivalók. Mire az ilyen gyermek felcseperedik s abba a korba jut, hogy szakiskolába mehetne, már sokkal több kincset gyűjtött magának a gyakorlat terén, mint amennyit az erdőt azelőtt talán sohasem látott végzett erdőőri szakiskolás. A tapasztalatokban gazdag ilyen ifjakat azután rendesen az erdészeti tisztviselők veszik egy pár hónapra oldaluk mellé s megismertetik őket a szolgálatuknál szükséges elméleti tudnivalókkal.

Ennél a módszernél ugyszólván csakis vérbeli erdőörök kerülnek ki az élet mezejére, míg a szakiskolából bizony elég gyakran pályatévészett ifjak kerülnek ki, akikben talán minden egyébre van hivatás, csak éppen arra a pályára nem, amelyre készültek s látva később annak inkább tövises, mintsem rózsás voltát, szárnyaszegetten hullanak a kétségbeesés karjaiba s igyekeznek menekülni a természetükkel és hajlamaikkal nem egyező pályától és keresni a kenyérkeresetnek más, nekik jobban megfelelő módját; ha pedig ilyet nem találhatnak, kénytelen-kelletlen huzzák a nekik nehéz ígát teljes életükön át s bizony

vajmi keveset ér azután az ilyenek szolgálata.

A képességek közt most tapasztalható nagyon széles határok felette sok panasznak és elégedetlenségnek az okozói.

A jobban kiképzettek ugyanis látván azt, hogy a tudásban messze mögöttük állók közül sokan még jobban boldogulnak az erdészeti tisztviselői pályán s gyakran olyanok, akik az írás, olvasás és számolás legelemibb ismereteit sem sajátították el s általános műveltségük semmivel sem nagyobb és látókörük nem tágabb, mint amilyennel a legutolsó napszámos is rendelkezik, az előmenetelnél még nagyobb kedvezményben részesülnek, mint ők; elkeserednek, elkedvetlenednek s kivész belőlük minden ambíció, minden törekvés és igyekezet, kedélyállapotuk lehangolt, szívük fásulttá lesz és ennek csak természetes folyományaképpen szolgálatukat sem teljesíthetik azzal a lelkesedéssel, amelyet annak érdeke méltán megkívánna. Ezt nem is lehet egyébként csodálni, mert hiszen elég gyakori eset, hogy a szolgai alárendeltség, a mindenben való alkalmazkodni tudás nagyobb elismerésben részesül, mint az igazi tudás és szakképzettség.

Ennek a vizás helyzetnek csakis akkor és úgy lehet véget vetni, ha jövőben a magánuton való készülődés is szigorubb elbírálás alá esik s az erdőőri szakvizsgák megtartása alkalmával a vizsgálóbizottság ugyanolyan rigorozitással jár el az így készütekkel szemben s ugyancsak olyan ismereteket és tudást követel meg tőlük, mint amelyet — és pedig méltán — megkívánt az

== T Á R C A ==

Babona és bűn.

— A „Bp. H.” után. Hellwig Albert könyve. —

A huszadik század fia, aki a vallás fölösleges voltáról beszél, mert a kulturát a fejlődésnek olyan előrehaladott állomásán látja, hogy az emberi lelket egészen eltöltheti, bizonyára nem gondol arra, hogy még élnek közöttünk emberek, akik lelki műveltség és kultura dolgában a valláselőtti őskorban élnek. Meglepő s megdöbbenő dolog, hogy itt, az ősi kulturájú Európában, ma is erősen él még a boszorkányokban és babonákban való hit s nemcsak a kevésbbé művelt keleten, hanem a legműveltebb nyugaton is. Egy fiatal német tudós, Hellwig Albert, igen érdekes könyvet írt most a babona és a büntetés határvonalairól s rendkívül sok esettel bizonyítja, hogy a babona milyen

hatalmas rugója sok embertelen büntettnak s különben jóhajlandóságu ember teljes elvadásának.

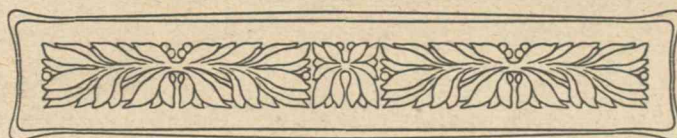
Ki hinné, hogy még ma is kell európai bírónak ítéletet mondani olyan embereken, akik teljes meggyőződéssel boszorkánysággal vádolnak valakit? Eisenach törvényszéke két asszonyt ítél el 1904-ben, mert egy harmadik asszonyt megvádoltak, hogy az egyiknek a gyermekét cirógatás közben megbabonázta. A tárgyaláson erősen ragaszkodott a két asszony a vádjához, bár a bíróság elítélte őket, a nép hitt a vádban és a vádolt asszony kénytelen volt elköltözni Eisenachból. Egy esztendővel utóbb, 1905-ben egy másik német város, Kóburg bírósága foglalkozott hasonló pörrel. Ebben is asszony volt a vádlott. Egy asszony megvádolta szomszédasszonyát, hogy mértéktelen dicsérrel megrontotta a disznóját, kecskéjét és nyulait, úgy, hogy nem akarnak enni s a kecske tejet sem ad. A vádlott asszony ragaszkodott vádjához, mert a javasasszony jövendőmondó tükörből nézte meg, hogy ki rontotta meg a barmait. A bíróság itt is megállapította

erdőőri szakiskola tanfolyamát végzett szakiskolásoktól.

Igy szigorúan megrostálva a szakvizsgára jelentkezőket, nem kerülhetnének be a tisztességes erdészeti altiszti testületbe olyan elemek, mint amilyenekkel most lépten-nyomon találkozunk és amilyenek amíg egyrészt magának a szaknak és erdőgazdaságunknak alig vannak valami hasznára, addig nagyon alkalmasak arra, hogy az erdőőri pályát az arra valóban hivatottakkal megutáltassák és tőle azokat elriasszák s megszűnnék az a most közismert viszás helyzet, hogy az erdészeti altisztek jobbik részének szégyenkedni kell a másik selejtes rész miatt s az annyira szükséges kolegialitás és összetartás helyett kerülni kénytelenek egymás társaságát.

A képesítést minden körülmények között ha már nem is teljesen, de legalább megközelítőleg egyenlővé kell tenni s addig, amíg módunkban nem lesz a szükséges összes emberanyagot tisztán csak a szakiskolákból nyernünk, szigorítani kell a vizsgákat a magánuton való készülődőknél s a vizsgára tulajdonképp csak azokat kellene engedni, kik félremagyarázhatlan bizonyítékát adják annak, hogy olyan előismeretekkel rendelkeznek, mint amilyeneket az új szabályrendelet a szakiskolába való felvételnél a legalacsonyabb fokon is megkíván.

Ez az egyedüli mód arra, hogy rövid idő alatt olyan erdészeti altiszti testületet teremtsünk, amelyre igazán büszkéek lehetünk és amelyért soha, senki előtt nem kell szégyenkeznünk.

Két hét egy amerikai őserdőben.

(Folytatás.)

Elmélázva az őserdő szépségén és gyönyörködve a remeterigó (*Turdus Pallasi*) tilinkószerű fütytyében, egyszerre valami szokatlan madárhang üti meg fülünket. Feltekintünk a hang irányába s fejük felett, a fák lombkoronájában egy skarlát-piros madarat pillantunk meg. Ez a feketeszárnyu tanagra (*Piranga erythromeles*) a tropikus madárvilágnak egyik diszes képviselője, mely még itt is előfordul.

De van itt egy még ennél is érdekesebb forróföldövi madár, melynek jelenlétét itt északon, a fenyvesek és nyírfák hazájában, ahol már a tölgyfa sem tenyészik, bizonyára nem várnók. Ez a madár egy kolibri-faj, a nyolc és fél cm. hosszú tüzeztorku kolibri (*Trochilus colubris*).

Odaérkezésemnek második napján, amidőn Gerster Árpád barátom tanyáján a ház elé ültetett, a virágokat nézegettem s a körülöttünk röpködő pillangókra, méhekre, darázsakra és legyekre vadásztam; egyszer csak észrevettem, hogy az egyik virágág végén valami csillogó, ércfényű kis állat lebeg a virágok felett. Eleinte valami nagyobb lepkének néztem, csak amikor közelebb jött felém, láttam, hogy egy kis madár, éspedig kolibri. Csakhamar ott termett a párja is. Kecses

a becsületsértést és elítélte a babonás asszonyt, de a népre semmi hatást sem tesz az ítélet... Egy francia majoros ölbevaló gyermeke megbetegedett 1903-ban. A szülők meg voltak győződve, hogy gyermeküket a szomszédasszony megbabonázta. Odacsalták magukhoz a szomszédot és felszólították, hogy vessen véget a varázslatnak. A meglepett asszony ijedten mondta, hogy nem ért hozzá, de nem hittek neki. Összeszurkálták a nyakát s vállát, hogy vérét vegyék, mert a boszorkány vérének gyógyító ereje van.

A hazajáró lélekben való hit, mely szinte nagyon el van terjedve, a legszörnyűbb halottcsontkitásokra is birja rá sok helyen a népet. Oroszországban, Penza kormányzóságban meghalt 1893-ban egy asszony, akit boszorkánynak tartott a nép. Hogy vissza ne járhasson valahogyan a faluba a sírból s ne folytathassa gonosz munkáját, a falu megbizásából tizenkét ember kiment a sírhoz, karóba huzta a holttestet és újra eltemette. Egy magyarországi oláh községben meghalt egy legény tüdővészben. A faluban arról kezdtek beszélni, hogy a

fiu nem természetes halált halt s a hatóság ezért felbontatta a sirt. Mikor a koporsót kinyitották, rémülve látták a hivatalos emberek, hogy a holttest a fejénél, a szívén és a lábánál hatalmas vasszöggel a koporsó aljához van szögezve. A halott anyja és testvéröccse megvallotta, hogy ők szögezték le a holttestet, nehogy a lélek visszajárjon kísértetni. A halál oka egyébként tényleg tüdővész volt. Romániában meghalt egy paraszt szintén tüdővészben. Alig hogy eltemették, a falu népe azt rebesgette, hogy a lelke vissza jár és megrontja az állatokat. A nép gyűlést tartott és elhatározta, hogy véget vet a veszedelemnek. Éjszaka kivonultak a sírhoz, kiásták a halottat, szívét kivették, vasvillával átszurták és elégették. A testet újra eltemették... Abrudbányán meghalt egy asszony, akit az oláhok boszorkánynak tartottak. S hogy a szive vampir alakjában vissza ne térhessen embert és állatot megrontani, kiásták a sírból, tüzes nyárrsal átszurták a szívét, a száját pedig megtömtek vasdarabokkal és szögekkel. Egy délmagyarországi oláh faluban addig verte egy paraszt a feleségét,

testtartással röpködtek virágról-virágra és gondosan átkutattak sorra minden virágot, különösen a *Tropacolum* virágokat, áralaku hosszú csőreiket néhány másodpercre bedugván azok kelyheibe. Amikor így egy-egy virág előtt álló helyben lebegnek, szárnyaikat oly rendkívüli gyorsan rezgetik, hogy a szárnyak valósággal csak valami szürkés árnyéknak látszanak, amint azt a *Sphingida* lepkéken is tapasztalhatjuk. Röpülésük villámgyors és villámgyorsan surrannak egyik virágcsoporttól a másikhoz. Olykor felrepülnek a közeli fákra és tollaikat tisztogatva néhány percre megpihennek, hogy azután ismét leszálljanak a virágokhoz és újra kezdjék a vadászatot a virágok kelyhében található rovarokra. Különben olyan kevésbé félénkek, hogy ha az ember nyugodtan marad, két méternyire is közelednek hozzá.

Ez a kolibrifaj, melynek öreg himje tűzpiros torkával tűnik ki, az Adirondack hegységben mindenütt előfordul, itt is fészkel, őszkor természetesen délre költözik és csak tavasszal tér ismét vissza.

Az Adirondack hegységben élő hüllőkkel röviden végezhetek. Gyikot egyet sem láttam. Kigyók közül csak az amerikai vizesiklóval találkoztam, de ez azután meglehetősen gyakori volt. Csörgőkigyók (*Crotalus horridus*), melyek New-York és Boston vidékének egyes melegebb fekvésű pontjain még tenyésznek, de itt már nem fordulnak elő.

A békákat egy, mindenfelé nagyon gyakori varasbéka képviseli. Ennek fiatal, csak mintegy

nyolc–tíz mm. hosszú példányai ezerszázmra tanyáztak a Long Lake partján és valahányszor utamba akadtak, mindig azon csalódásba ejtettek, hogy valami tücsököké rovarok ugrándoznak előttem a part fövényén.

A vizek általában halban gazdagok, mert a halászat szabályozva van. Csupán csak horoggal szabad halászni; a háló, dinamit stb. használata szigorúan tilos. A legtöbbször becsült és leggyakoribb halak a lazacok és pedig az európai vitéz szemlinggel rokon *Salmo fontinalis* és a *Salmo namaiacus*.

A Long Lake vizében, amelynek partján főhadiszállásom volt, ezek a lazacok pár év óta mind kipusztultak, mert egy orvhalász, kit tiltott halászatért megbüntettek, bosszúból fiatal csukákat eresztett be a tóba, még pedig a mi közönséges csukánkat (*Esox lucius*), mely Északamerikában is honos és a recés csukát (*Esox reticulatus*). Ezek a csukák pár év alatt egy méternél is hosszabbra nőttek s óriási a pusztítás, melyet más halfajokban elkövettek.

A rovarvilág, amelynek megfigyelésére és tanulmányozására kiváló gondot fordítottam, főbb vonásaiban az európai fauna képét mutatja. Sok az olyan rovarnemzetség, amelynek Európában szintén vannak képviselői, de a többiek nagy részének is legalább európai külseje és hasonlósága van; sőt néha még olyan rovarfajokra is akadunk, melyek Európában szintén előfordulnak. Ilyen például a gyászos Antiopa pillangó (*Vanessa Antiopa*), holott a vele együtt röpködő tarka

míg a szerencsétlen asszony belehalt sebeibe. A megremült férj attól tartott, hogy a felesége lelke haza jár majd és bosszúból megkinozza; hogy megmeneküljön ettől, felbérelt három embert, hogy ássa fel az asszony sírját, égesse el a ruháját és darabolja fel a holttestét.

Az ördögösség és az ördögüzés is nagyban virágzik még. Írországban egy faluban influenzába esett egy asszony 1894-ben. Mindenki meg volt győződve róla, hogy a rossz lélek szállta meg a beteg asszonyt és ki akarták üzni belőle. Valami undorító folyadékot adtak az asszonynak, amit meg kellett innia s azután lassu tűzön megégették. Egy héttel utóbb az árokban találta meg valaki a megszenesedett holttestet. Egy kis német faluban 1895-ben megőrült egy gazdálkodó, aki már előbb is volt elmeorvosintézetben, mert vallási tébolyban szenvedett. Családja azt hitte most, hogy a gonosz lélek szállta meg. Két napig énekeltek neki zsoltárokat és olvastak neki a szentírásból, de sem enni, sem inni nem adtak neki, nehogy a benne levő ördögöt táplálják. Másnap este meghalt a szerencsétlen ember az éhségtől, szomjúságtól és az izgatottságtól.

Sok szörnyű bünt okozott a kicserélt gyermekben való hit. A tökéletlen, vagy nagyon csunya gyermeket a néphit kicserélt gyermeknek tartja, kit valami gonosz

szellem csempészett az anya igazi gyermeke helyébe. A kicserélt gyermeket sok szülő nyugodt lélekkel agyonveri, mert azt hiszi, hogy akkor visszaadják neki a gonosz szellemek a saját gyermekét; vannak aztán olyan vidékek is, amelyeken a nép a kicseréltnak hitt gyermeket különös gonddal neveli, abban a reményben, hogy akkor a víziemberek hálából visszaadják az elcserélt gyermeket.

A kuruzslókról és csodadoktorokról olyan sokat tudunk, hogy róluk alig lehet meglepőt mondani. Rendkívül érdekes eseteket ír meg Hellwig a könyvében a vérnek és husnak gyógyító erejében való hitről, mely miatt ma is megölnek még embereket, leginkább gyermeket; azután a halottaktól eredő talizmánokról, amelyek szerencséthez vezetnek, sok helyen erősen hisz a nép; a jövődömondokról, a kincskeresőkről, az épületbe falazott emberekről, a bíróság előtt segítő talizmánokról, a hamis eskü következményeit elhárító furfangos fogásokról. Ebben a fejezetben megtaláljuk azt az esetet is, melynek alapján «A hamis tanu» című költeményt írta Arany János. Az utolsó fejezet a cigányokat tisztázza a gyermekrablás vádjától, eléggé meggyőzően. A könyv érdekes olvasmány és kulturtörténeti értéke is igen nagy.

Danaida pillangóban (Danais Plexippus) már a tropikus faunának mint egyik északrészi előőrsét köszöntjük.

Nagyon kellemetlenné teszi az erdőben való huzamosabb tartózkodást a sok csipő légy és szunyog. A nagy fekete bögyöket még csak el lehetne tűrni. A mi kolumbácsi legyünk édes testvére, a «black fly» (Simulium invenustum) már alkalmatlanabb, de dohányfüsttel mégis lehet ellene úgy-ahogy védekezni; a legkellemetlenebb azonban egy alig egy mm. hosszú, jelentéktelen szürkés színű, parányi legyecské (Ceratopogon guttipennis), mert ez füsttel nem üzhető el és mindig egészen nesztelenül lepi meg az embert. Csak akkor vesszük észre, mikor már a szurását érezzük. E miatt nevezték el az indiánusok romlott angolsággal «no see'em» (not see them — nem látod őt). Többször megesett az is velem, hogy alkonyat felé már kénytelen voltam emiatt az alattomos légy miatt a rovargyűjtést aznapra abbahagyni.

Nem kis mértékben lepott meg, hogy ezen erdőségekben milyen kevés a hangya. Csak elvétve találkoztam egy-egy magányosan bandukoló vagy fakéreg alatt remetészkdő hangyával, míg nagyobb hangyacsapatot, vagy hangyabolyt egyáltalán nem láttam.

Terjesszék lapunkat és igyekezzetek
uj előfizetőket szerezni!

HASZNOS TUDNIVALÓK

A csalán mint baromfieleség.

A mindennapi életben a csalánt kellemetlen, égető szurásáért felesleges dudvának tekintik, melyet minden élőlény, amelynek útjába akad, kikerül, hogy meg ne égesse magát rajta, holott a kis csibék felnevelésénél ez a mindenki által megvetett dudva nagyon fontos szerepet játszik, mert különösen annak hangyasavja, amelyben minden csalánfaj nagyon gazdag, jó hatással van a fiatal baromfi fejlődésére. Baromfieleségként a csalán a kis csibéknek már az első hétben is adható apróra vagdalt és forrázott állapotban s lágy takarmányok közé keverve. Fiatal állatoknak, amelyeket hizásra fogunk, legalább naponta egyszer adjunk csalánt is, mivel az az emésztést nagyon elősegíti. Nem kevésbé

fontos a csalán adagolása a tojóknál is, mivel ennek etetése a tojások izére nagyon előnyösen hat és a tojássárgát sötétebbre festi.

Mikor kell a gyümölcsfát trágyázni?

Ha olyan helyen létesül a gyümölcsös, ahol még eddig gyümölcsös nem állott, ott az első években nem kell trágyázni, ellenben ha kihasznált földbe kerül, akkor jó ha már az ültetéskor ellátjuk trágyával. A termő gyümölcsfa minden három-négy évi időközben megkívánja a tápanyag pótlását. A trágyázásnál arra ügyeljünk, hogy hűvös és nedves talajban ló és juh trágyával (meleg, gyorsan bomló trágyák) vagy hamuval, esetleg meszezéssel végezzük a tápanyag pótlását, illetve a feltárást; meleg s könnyű talajokon pedig amennyire csak lehet, olyan trágyát használjunk, mely tulnyomóan érett marhatrágyából (hűvös, lassan bomló trágya) áll. Ilyen tápanyagpótlás mellett szépen fejlett gyümölcsre és rendszeres termésre számíthatunk.

Gyümölcsfatermesztés szikes talajon.

A szikes talaj gyümölcsfatermesztésre kevésbé alkalmas, de azért van mód arra, hogy benne gyümölcsöst létesítsünk. Tehetjük ezt különösen ott, hol a közelben jó erőben lévő termőföld van. Szikes talajon történő faültetésnél az eljárás a következőképpen történik: A fák helyeinek kijelölése után a megjelölt helyeken két méter átmérőjű körben, mintegy ötven-hatvan centiméter mélyen kiássuk a szükséges gödröket. Ezeket megtöltjük — hordott — jó földdel, úgy, hogy a föld a felszín felett harminc—negyven centiméternyire kiemelkedjék, hogy majd az ülepedés után a tübbivel egy színvonalba kerüljön. A fiatal gyümölcsfa e jó földbe lesz ültetve és idővel gyökérzete ott megerősödik annyira, hogy ámbár a jó föld is elszikesedik később körülötte, abban mégis jó tenyészetet mutat és elég termést produkál.

Ujszülött borjak elhelyezése és ápolása.

Ha tehenészetünkben sok borju születik egyszerre, úgy a gyengébb borjakat külön tegyük az erősebbektől s így neveljük és ápoljuk azokat. Azonban már ezt megelőzőleg a borjut gondozni kell. Különösen nagy figyelem fordítandó a köldökzsinór kezelésére, mert ezen keresztül könnyen ragályos betegséget kaphat az állat. A köldökzsinór elkötése fertőtlenített szalaggal a hastól körülbelül öt centiméternyire történik. A köldök a begyógyulásig karbolos oldattal kezelendő. Az ujszülött még nedves borjut az anyatehén elé tesszük lenyalatás végett. Ez azt a legtöbb esetben meg is teszi; van azonban rá eset, hogy a tehén nem nyul borjához, sőt idegenkedik tőle. Ilyen esetben a borjura hintsünk korpát s ezáltal csábítsuk az anyát a nyalásra. A nyalás előnye, hogy a tehén éles nyelve a borju légzési izmaira ingert gyakorol és ezáltal az esetleg elmaradt légzést megindítja, avagy ha megindult, azt élénkíti. Hátránya a nyalatásnak, hogy terjeszti a ragadós betegségeket; ezért sokan eltekintenek attól és letöröltetik a borjut — száraz helyiségben — puha szalmacsutakkal, vagy posztóval, úgy, hogy a törést a szőrök állásával egy irányban végzik, mert így a bőrt meg nem sértik.

Hüvös helyiség könnyen okozhat rehumát, vagy hasmenést, de legjobban árt a légvonal. Az elkülönített borjak kettőinek alja tiszta száraz szalmával bőven almozandó, hogy a borjak tisztán tarthatók legyenek.

A cigarettázás veszedelmei.

Lipa Bey dr. kairói orvos egy orvosi folyóiratban érdekes cikket tett közzé a cigarettázás káros következményeiről. Egyiptomnak tizenkét millió lakosa van. Ezek közül hat millió dohányos s körülbelül hetven millió cigarettát szív el naponként. A legtöbben idővel nikotinmérgezésbe esnek, melynek még a legenyhébb tünetei a nyálelválasztás fokozódása, gyengeség érzése, hideg izzadtság, szivdobogás. Legveszedelmesebb az Egyiptomban rendkívül elterjedt szokás, hogy a dohányfüstöt mélyen leszívják a tüdőre. A füst ilyenformán a légcső nyákhártyájával, vagy területeivel jut érintkezésbe és a tüdősejteken át még a vérbe is eljut. Lipa Bey dr. azt ajánlja a dohányosoknak, hogy mivel a cigaretta utolsó harmadrészeben legtöbb a nikotin, ne szívja végig senkisé a cigarettát.

Az ólak tisztántartása.

A baromfitenyésztésnél leginkább a tisztaságra kell ügyelnünk. Főleg a nyári hónapokban van szükség a feltétlen tisztaságra, mert nyáron a tisztátlan ól már maga is kész betegség. Ezért nem elég, ha az ólat csak kiséperjük s az almot hetenként megújítjuk, hanem a legalaposabban meg kell tisztítanunk az ól minden részét. Esetleg fertőtlenítenünk is kell az ólat. Akkor sem árt a fertőtlenítés, ha az ólban baromfibegegség még nem fordult elő. Az ól deszkapadlóját és a lécsüléseket hetenként egyszer erős lugos vízzel jól meg kell surolni, az oldalfalakat pedig minden hónapban ki kell meszelni karbolos mésszel. Jó, ha az ól környékén a földet is megöutözzük erős karbolos vízzel. Hogy az ólat az ujonnan vásárolt baromfiak meg ne fertőzzék, legjobb két-három napig be sem eresztetni őket a többiek közé. Amikor pedig már látjuk, hogy egészséges csibéket vettünk, azaz a két-három napos vesztégár alatt egyik sem betegedett meg, akkor, még mielőtt a többiekhez engednénk, hintsük be egyenként valamennyit rovarporral, nehogy esetleg egy tetves állat az egész állományunkat tisztátalanná tegye s az ólat is megfertőzze. Egyáltalában legjobb mindig, ha a bajt és betegséget megelőzzük; ezt pedig csakis nagy tisztasággal és gondossággal érhetjük el.

A véreső.

A nép a csodálatos iránt való vonzódását és érdeklődését a természeti tünetemények magyarázatába is beleviszi s azok leírásában a titokzatos elemet gazdag és mindig találékony képzelőtehetségével még rejtel-

mesebbé teszi. Így keletkezett a véreső szó olyan eső megnevezésére, amely színes anyagot hoz magával a magasból s amelyet nemrég hazánk több helyéről is jeleztek. A véresőben természetesen minden egyéb van, mint vér; a levegőben lévő mindenféle színes anyag festette vörösesre, a nép nyelvén szólva: vérszinűvé. Ez a színes anyag bizonyos rovarok, moszatok, vagy növények részei; gyakran barnászörös, vagy sárgás por festi meg, vagy helyesebben piszkítja az esővizet, amely por azon homokszemecskékből, vagy humuszrészecskékből ered, miket a szél szárnyaira kap.

Jelentkezett ez a tünetemény nagyobbyszerűen 1901. március 10-én Ausztriában, Németországban s nálunk is, de legszebb formában Olaszországban. Nápolyban reggel sötétség volt; a hőmérő higanyoszlopa 23 Celsius fokra szállott fel, dél felé vörös eső esett, később az egész ég sárga színt öltött. A népben e rendkívüli jelenség nagy télelmet keltett. A Vezuv kitörésétől tartottak — ez az első gondolatuk — és Pompeji rémes sorsa lebegett előttük ijesztő rém gyanánt. Nem láva, hanem szerencsére csak véreső volt, amelynek alkotórészeiről utóbb kisült, hogy nagy utat tettek meg: a Szahara homokszivágyjairól kapta fel őket a szánum és hozta, kergette, korbácsolta a Földközi tengeren át Olaszország derűs egére. Ez még nem is nagy sor annak a Vulkanikus hamunak az útjához képest, mely 1883. augusztus 27-ikén a Krakatoa (Szunda-szoros) vulkán kitörése alkalmával került a levegőbe. Ez az egész földet megkerülte és még félesztendő mulva is gyönyörű alkonyipirral ejtette bámulatba a föld lakóit. Földi eredetű testecskéken kívül azoban a világűrűből való, szilárd részecskéket is észleltek a levegőben; így 1871-ben Stokholmban és 1896-ban Neslében (szintén Svédország), amelyek porrá szétmállott meteorokból eredtek. A Jóreménységfokon pedig 1888. augusztus 14-ikén tintaesőt észleltek (mindenre akad népies elnevezés), amelyet szintén meteorsavakból eredőnek tartanak és nevét fekete színétől kapta.

Az ilyen tünetemények különben a levegő felső rétegeinek áramlásviszonyaira vonatkozó kérdésekre is felvilágosítást nyújtanak. Így nevezetes tapasztalat volt az, melyet a múlt század első felében Ehrenberg tett, amidőn a Zöldfokiszigetek vidékén lehullott esővizben olyan moszattfélét talált, melyek csak Délamerikában otthonosak; ebből ugyanis a meteorológusok az egyenlítő és a sarkok között folyton történő légáramlásokra vonatkozólag becses bizonyítékot kaptak.

A vonuló madarak megjelölése.

A természettudománynak nem újabb keletű törekvése az, hogy a madárvonulásnak eddigelé még a legkevésbé ismeretes kérdéseit megoldja: hogy a költöző madarak hol töltik a szigorú téli napokat. Ebben az irányban többfajta kísérletet tettek, de részint a módszerek alkalmatlansága, részint pedig az egyöntetűség hiánya miatt eredményt nem értek el. Legutóbb Németországban és Dániában könnyű aluminium gyűrűkkel tettek kísérletet. A módszer bevált s az ezzel megjelölt átvonuló madarak közül egy Indiában, egy pedig Dél-

Afrikában került kézre. A Magyar Ornitológiai Középpont Herman Ottó igazgató kezdesére hozzáfogott a jelölésekhez, hogy a hazánkban fészkelő s innen elvonuló madarak téli szállását megismerhesse. Ötféle alumínium-gyűrűt készítettek; külön gyűrűt a gólyának, a gémnak, a vadkacsának, a sirálynak és a fecskének. Ezek az izléses külsejű gyűrűk olyan könnyűek és az alakjuk annyira alkalmas, hogy a madarat nem akadályozzák. A gyűrűn szám van s a nagyobbakon a középpont jelzése. A gyűrűket nagyrészt fiókákra rakták. Így legalább a madarak korára is nyerhetnek adatokat. És minden gyűrűről bejegyzik, hogy milyen madár lábára s hol tették rá. Így, ha télen a melegebb égöv alatt elejtenek egy ilyen jelölt madarat és a számozott gyűrűt visszaküldik a középpontnak, biztos adatot kap a természettudomány. Az ornitológiai középpont a munkába bevonta a magyar társadalomnak a természettudományok iránt érdeklődő széles rétegét. Felhívást tett közé és gyűrűket küldött s az ország madártanilag legfontosabb vidékein megindult a jelölés s eddig már 800 fiókát jelöltek meg; köztük 350 gólyát, 120 sirályt, 100 gémet, 150 fecskét és még több különféle vonuló madarat. Különösen a gólyát tartják fontosnak és főként a délvidéki, Szatmárkörnyéki és Oltmenti gólyatelepeken kísérleteznek. A középpont (Budapest, József-körút 65. sz.) komoly érdeklődőknek szívesen szolgál felvilágosítással és gyűrűkkel. Egyben felkéri a közönséget, hogy ha olyan madarat ejt el, amelynek lábán ilyen gyűrű van, küldje be a gyűrűt a középpontnak.

Hogyan lesz a fából harmadfél óra alatt ujság?

Régóta tudjuk, milyen gyorsan lehet a gypjút, amely pedig röviddel azelőtt még a birkát fedte, szép divatos frakká átváltoztatni. A csodával határos az a gyorsaság is, amelylyel Csikágóban a disznót izletes kolbásszá és más izletes eledellé feldolgozzák. Nemrég egy német papírgyár tett kísérletet annak megállapítására, hogy milyen gyorsan változtatható át valamely még lábon álló fa hirlappá. Reggel hét óra harminc perckor közjegyző jelenlétében ledöntöttek három fát, miket azon sebtiben a papírgyárba vittek és tizenkét hüvelyk hosszú darabokra szabdaltak. Kilenc óra harmincnégy perckor a három fából papír lett, vagyis az egész előállítás két óra s négy percig tartott. De a fa eddig még csak papírrá lett, nem pedig ujsággá. Kocsira rakták tehát a papírt; a fél kilométernyire fekvő nyomdába szállították s tíz órára a lap már készen is volt. E szerint tehát az élőfa ledöntésétől egészen az ujság elkészítéséig mindössze harmadfél óra telt el. A papírgyáros különben azt állítja, hogy ezt az időt husz perccel megrövidíthette volna, ha éppen a próba idején időpocsékoló zayar nem keletkezett volna a gépeken.

A forgatható ház.

Reimann Vilmos amerikai ékszerész Long Island-ban forgatható villát építtetett magának. Ez a villa egy nagy forgó korongon áll. Villamos gépezet aképpen forgathatja ezt a korongot, hogy a ház egyes szobái a lakó kívánsága szerint, hol a napba, hol pedig az

árnyékba kerülhetnek. A villa körülbelül 120.000 kor. fog kerülni. Ez a gondolat egyébként nem új. Egy Brace nevű tőkepenzes Mayersvillében építtetett magának egy forgatható házat, ez azonban leégett.

Az őszülés oka.

A haj- és szőrszál éltetkora korlátolt; a legjobb esetben két—négy évig terjedő. Helyébe új szál lép, amely ugyanabból a bőrszemölcsből nő ki. Így követi egyik haj-, illetőleg szőrnemzedék a másikat. Az őszülés már most attól függ, hogy az egy és ugyanabból a bőrszemölcsből kinőtt haj-, vagy szőrszálak, mennyi festékanyagot használtak fel. Minél több festékanyagot kötöttek le és használtak fel az egymást követő haj- vagy szőrszálak, annál gyorsabban merül ki a bőrszemölcs festékképző ereje és annál korábban áll be az őszülés. Mivel a festékszolgáltató erő kimerülése a haj színével, hosszával és a haj- és szőrnemzedékek életkorával van összefüggésben, ebben van a magyarázata annak, hogy a sötétebb hajsál korábban őszül, mint a világos; a férfi későbbben őszül, mint a nő, mert a hajszála rövidebb; és végül annál korábban áll be az őszülés, minél több hajnemzedék váltotta fel egymást.

Tömörüljünk egy zászló alá!
Érdekeinkben csak így tehetünk lépéseket.

Az amerikai erdőégés.

Arról az óriás tűzkatasztrófáról, amelyet az erdőégés okozott Amerikában, megdöbbentő részleteket hoztunk ujabban a táviró. Az emberi erő tehetetlen a tüzzel szemben, amelyet még eddig el sem birtak oltani. A pusztulásnak rettentő méretei vannak; tíz város s több falu hamvadt el. Az emberi áldozatok számát még nem tudják. Eddig ötszáz halottat találtak, de egészen bizonyos, hogy jóval több áldozata van a szerencsétlenségnek. Az elpusztult városok és falvak legtöbbje benn volt a lángbaborult erdőségben. Sok helyen arra ébredtek az emberek, hogy a tűz bekerítette őket mindenfelől. A menekülés néhol lehetetlen volt. A perzselő hőség elől a házakba menekültek az emberek és ott égtek el, mint valami kemencében. Tizezernél több ember lett hajléktalanná. A kár körülbelül száztizmillió korona. A hatóságok minden lehető intézkedést megtesznek a dühöngő elem megfékezésére s a veszedelem elől nem menekülhetők megmentésére, de bizony nem nagyon van eredménye a védekezésnek. Az erdő még most is ég mindenfelől. A lángnak irtással próbálnak gátat vetni, de szinte siker nélkül, mert a tűz gyorsabb, mint az emberi kéz munkája.

A tűzvész Fernie városban okozta a legnagyobb katasztrófát. A várost hirtelen fogta körül a lángtenger, úgy, hogy hetvennél több lakónak nem volt már ideje elmenekülni. A türhettelenül forró és vakító lánggőzön

láltára bezárkóztak a házukba és úgy várták a halált. Természetesen ott veszttek el valamennyien. Az egész terület, melyen a tűz pusztít, száz négyzetmérföldnél nagyobb s ennek nagyrésze erdőség, melyet az utóbbi években szinte elleptek a betelepülők. Virágos ablaku, csinosra meszelt házikók kandikáltak elő mindenhol a fák közül; most csak szén, korom és hamu feketélik a helyükön. Fokozta a veszedelmet az is, hogy rövid idővel a tűz kitörése után megszűnt a vasuti közlekedés, mivel a hidak elpusztultak. Így lehetetlenné vált, hogy bárhonnai is segítség jöhessen. A nagy veszedelemnek izgalmas epizódjai is voltak. Fernie állomás egyik tisztviselője, Carswell, meg akarta menteni a vasut pénzét és fontos írásait s hogy mindent összeszedhessen, utolsónak maradt a városban, amely már égett. Mikor mindent összeszedett már, a pályaudvaron feltette a drezinára és igyekezett elmenekülni. A vasut az erdő sűrűjén megy át, olyan uton, amelyet a fák kiirtásával vágta a vasutnak s a töltés fölött összeér a hatalmas lombos fák koronája. A menekülő embert jobbról is, balról is égette a tűz; roppant nagy égő ágak estek az útjába iszonyu zuhanással s ő minden erejét megfeszítve, igyekezett minél sebesebben hajtani a gépet, hogy elmenekülhessen. Az ut mellett megszenesedett holttesteket látott, a tűz kinjaitól összezsugorodva s ez még több erőt adott neki. Egyszerre aztán olyan helyre ért, ahol már a tűz elpusztította a sineket. Futva menekült most tovább, több helyen égő ruhával s végre bejutott Oranbrook városába. Félig holtan vitték be a kórházba.

Sparwood városában egy Vorester nevű ember a feleségével s huszonöt emberrel meg akarta menteni a községet, de későn fogtak hozzá a mentéshez és a tűz meglepte őket. Hirtelen vették észre, hogy menekülniök kell. Hanyat-homlok rohantak neki a már égő fák között, égő záporban és rettentő küzdelmet kellett kiállniuk, hogy megmenthessék életüket. Őt emberük összeesett a forróágtól s ruhájuk és testük nyomban lángot fogott, míg a többiek szerencsésen eljutottak a patakhoz; hirtelen bele is vetették magukat és kuszva menekültek a patak medrében, míg végre nagynehezen biztos helyre értek.

Szerkesztői üzenetek.

Erdélyi György urnak, Pereces. A „Magyar Erdész” kiadóhivatalának székhelye Jolsva, a szerkesztőségé Rimóca, u. p. Rimabánya, mind a kettő Gömörmegyében van. — **O. K.** urnak, Palást. Arról, hogy az illető állásra ki lett kinevezve, nincs még tudomásunk, mert tudakozódó levelezőlapunkra eddig válasz nem érkezett. — **K. I.** urnak, Esztergom. Az bizony nagyon szomorú állapot, hogy méltányos, de jogos kérését is főnöke nem akarja pártolni; de azért ne csüggedjen, hanem kívánja kérvényének előterjesztését, talán azoknál, kik fölötté dönteni hivatva vannak, több belátás lesz. Csodálatos egyébként, hogy a tisztviselők közt, akik pedig folyton tele vannak panaszszal sérelmeik miatt, még akadnak olyanok is, akik nem akarják belátni más embertársuk nehéz helyzetét és nyomorúságát.

A kiadóhivatal postája.

Kreicsy Ernő urnak, Velséc. Elhatározását felette sajnáljuk, de feljegyeztük. Előfizetése szeptember végével jár le. — **Kovács István** urnak, Kebete. A beküldött 2 koronával f. évi június hó végéig van rendezve a lap előfizetése. — **Müller István** urnak, Dobsina. A beküldött 4 koronát javára irtuk s ezzel előfizetése jövő évi január hó végéig rendezve van. — **Tyápay Péter** urnak, Kollárovc. Köszönettel vettük a küldött 5 koronát és a tett ígéretet.

Nyomatott **HIENTZ JÓZSEF** könyvnyomdájában Szászsebesen.

HIRDETÉSEKET

JUTÁNYOS ÁRON FELVESZ AZ
ERDÉSZETI UJSÁG
KIADÓHIVATALA

TÖLGYMAKKOT

fenyőtobozokat és lombfagvakat
legmagasabb áron vásárol és min-
ooo tázott ajánlatokat kér

FARAGÓ BÉLA

magpergető intézete, Zalaegerszeg

VIZSLA!

Egy 2 éves, fehér, kávébarna foltos, angol-német keresztezésű, igen szép, erős nővésű kan vizsla eladó. A vadat jól állja; szépen keres s apportíroz. Érdeklődők személyes meggyőződést szerezhetnek.

Ára 160 korona. Továbbá eladó:

Egy mauser rendszerű Manlicher 8 mm. vadász karabély, majdnem új állapotban, 100 drb kilőtt és 25 drb félállanyburkolatu löveggel. Bárkinek, ki nagy vadra vadász, legmelegebben ajánlhatom. Ára 64 korona. A vizslát személyes megjelénésre, az ismétlő karabélyt pedig csakis postán, utánvétellel küldöm. Cim:

MOLD VILMOS

Székudvar (vasutállomás) Arad megye.

Egyedüli ferlachi gyártmány

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el.

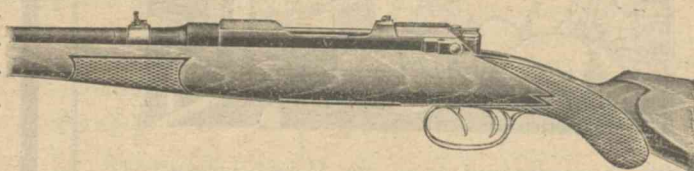
Arany érem: Páris 1906. 46 remekelés.

OGRIS MARKUS FERLACHBAN KARINTHIA

fegyvergyár és (prácios) puskaműves.

Szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és céllövő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű Drilling fegyverekben. Súlyuk 2-8—3 kg.

Browning-féle serétes-ismétlőfegyver
== 210 korona gyári árban. ==

Egy Mannlicher Schönauder ismétlő kurtály 6-7 mm és 9 mm öbű
400 lépésig jótállás mellett a legpontosabban belőve ára 190 korona.

Egy Mannlicher Excelsior ismétlő kurtály 11-5 mm öbű, acélköpenyburkolatu és legerősebb füstnélküli lőpor töltés használatára, a legpontosabban belőve egész hossza 101 cm súlya 2-5 kg. nagy kezdő sebességgel és a legerősebb átütő erővel, nagy vad lövésére igen alkalmas ára 190 korona.

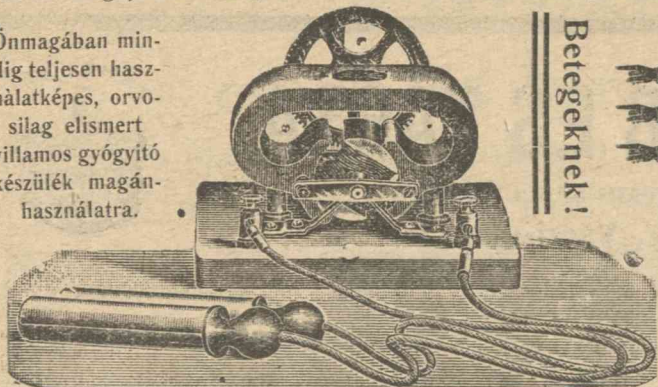
Egy Mannlicher ismétlő kurtály 95-ös minta, 8 mm öbű ára 140 kor.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Magyar levelezés.

Legjobbnek bizonyult ezer meg ezer esetben!

Az élet megújítása és meghosszabbítása az amerikai Elektrophorral.

Önmagában mindig teljesen használhatóság, orvosi elismert villamos gyógyító készülék magánhasználatra.

Betegeknek!

A szenvedő, gyengélkedő és gyenge szervezettel emberiség figyelmét felhívom arra, hogy azt a villamos készüléket használja, mert az Elektrophor erősíti az idegeket, megújítja a vérünket, élcsíti az eszünket és érzékeinket, a vér keringésének és idegrendszerünknek a szabályos működését biztosítja és megóv bennünket minden betegségtől. Bourg dr. tanár, a párisi egyetem orvosi fakultásának tagja, az Elektrophorról a következőképp nyilatkozott:

„Nemcsak köszvény, reumát, görcsöket, idegességet és asztmát gyógyítottak ezer meg ezer olyan esetben „Elektrophor“-ral, amelyben az orvosok tudománya csődöt mondott, hanem idegbetegségek, kólika, fülzúgás, álmatlanság, hipochondrikus állapotban levőknek, de különösen székrekedésben és aranyérben szenvedők baja ellen alkalmazva, egy-néhány nap múlva, de sok esetben néhány óra múlva, is csodálatos enyhülést észleltek. Fájdalmas női betegségekben szenvedők majdnem biztos enyhülést és gyógyulást nyernek. Aldott állapotban levők sikeresen használhatják.”

Gyógyerejeért jótállást vállalok. Nem romlik! Örökké eltart! — Egy teljes készülék gyenge szervezettel részére, ára 25 kor. Egy teljes nagy készülék idült betegségek gyógyítására ára 50 korona. A pénz előlege beküldése vagy utánvét mellett szállítja

AUFFENBERG JÓZSEF

Budapest, VII., Verseny-utca 6-63.

HIENTZ JOZSEF

== SZÁSZSEBES ==

Elvállal minden nyomdai munkát
izléses kivitelben és jutányos áron

Szállítja az összes könyvpiacon megjelenő
könyveket, zeneműveket, levélpapírokat, rajz-
és íróeszközöket

Postai megrendelések gyorsan és
pontosan eszközöltetnek

KÖNYV-, PAPIRKERESKEDÉS
NYOMTATVÁNYRAKTÁR =
NYOMDAI MŰINTÉZET

Mivel táplálja háziállatait?

Biztos jó eredményt ér el, ha Manhattan-féle világhírű marha és baromfi-tápporból az eleségbe vagy eledelbe naponta egy keveset (evőkanállal) tesz a megrendelt Tápporhoz csatolt utasítás szerint.

A szarvasmarha sokkal erősebb lesz és több terhet bír el. Disznó, birka, házinyul gyors egészséges fejlődést nyernek és jól meghízhatnak.

Tehén, bivaly, és kecske teje megjavul és tetemesen gyarapszik.

Baromfiaknál mint kakas, tyúk, kacsa, liba, fácán pulyka gyöngytyúk galamb stb. egészséges jó növéseük lesznek és fényes tollakat kapnak, a költést nagyban elősegíti.

Egyáltalán minden háziállatnál kitűnő jó hatással van jó emésztő képessége, megóvják bármily betegségtől.

5 kilós postacsomag 5 korona utánvétellel.

Manhattan vállalat,

Budapest, VII., Verseny-utca 6-63.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt s elismert egy- és kétsövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

00 árfelemelés nélkül szállít: 00

Aufrecht és Goldschmied

00 fegyveráruháza 00

Budapest, VII., Rákócy-ut 26. sz.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve!!

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓK
BUDAPEST, IV. Váci-utca 35.

A legrégebbi és legnagyobb egyenruházati intézet. A nagyméltósági földmívelésügyi m. kir. miniszterium 70542 magas rendeletével az erdőgazgatóságoknak ajánlva.

Erdészeti- és erdő altiszti egyenruhákat, egyes egyenruhadarabokat és mindennemű felszerelési cikket ajánlunk kitűnő mesteri szabás és izlésteljes kiállításban.

Fehérneműek- és harisnyák óriási választékban. Fegyverek- és töltényekből állandó nagy raktár.

Polgári ruhák a legjobb magyar- és angol szövetekből elsőrangú szabászok közreműködése mellett készülnek.

Hivatalos uton részletfizetésre is eszközölhetők megrendelések és nagyobb megrendelés esetén kívánatra saját költségünkön egy szabást küldünk a mértékek felvétele végett.

Árjegyzéket és mintákat ingyen és bérmentve küldünk és vevőink kényelmére bármely cikket készséggel beszerzünk. Meg nem felelőt visszaveszünk.

Nyomatott HIENTZ JÓZSEF könyvnyomdájában Szászsebesen.